



Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

17.03.2023

Vår referanse

2023/2386

Deres dato:

Deres referanse

Finnmarkssykehuset HF
Skytterhusveien 2
9900 KIRKENES
Att.Geir Braathu

Telefonnummer til saksbehandler

Rune Hermansen, 78 95 03 35

Hørings svar sak 2023/1294

Statsforvalteren i Troms og Finnmark har mottatt anmodning om høringsuttalelse fra arbeidsgruppen ved Kirkenes sykehus. Finnmarkssykehuset gjennomfører en konsekvensutredning vedrørende forslag om mulig nedtak av intensivnivået ved Kirkenes sykehus fra nivå 2 til nivå 1.

Arbeidsgruppen ber særlig om innspill på følgende områder:

1. Befolkning og pasientsikkerhet
2. Samfunnsikkerhet og beredskap
3. Ledelse, utdanningsforløp, stabilisering og rekruttering
4. HMS, klima og miljø
5. Økonomi, infrastruktur og teknologi

I tillegg bes vurdert mulige konsekvenser for vår organisasjon med mere. Statsforvalteren vil i denne høringen primært kommentere punktene 1-3.

Spesialisthelsetjenesten i vår nordligste region har en rolle som er tett sammenvevd med andre samfunnsområder, og Statsforvalteren støtter derfor Finnmarkssykehusets brede invitasjon til innspill. Lokalsykehusets funksjon er avgjørende for å ivareta befolkningens grunnleggende behov for helsehjelp. Organisering og struktur i spesialisthelsetjenesten påvirker befolkningen på inngripende vis når det er 50 mil mellom de to lokalsykehusene i Finnmark, og 80 mil mellom Kirkenes sykehus og UNN. Primærhelsetjenesten, lokalsykehusene og de høyspesialiserte sykehusfunksjonene i regionen henger sammen, og vil gjensidig påvirke hverandre. Statsforvalteren har i sin tilsynsrolle sett kapasitetsutfordringer i forhold til tilgjengelighet på ambulansfly og personell på flyene. Dette i tillegg til tidvis værmessige utfordringer som medfører at flyene ikke kan operere.

I Finnmarkssykehusets høringsbrev og medfølgende bakgrunnsinformasjon har foretaket selv redegjort for konsekvenser av et eventuelt nedtak av intensivnivå ved Kirkenes sykehus. Av dette framgår det at grunnleggende funksjoner ved Kirkenes sykehus vil påvirkes, herunder intensivbehandling, akuttkirurgi og fødetilbud. De kompensierende tiltakene for å sikre beredskap og helsetjenester må dermed spenne vidt.

Statsforvalteren vil i det følgende spesielt kommentere punkt 1-3:

E-postadresse:
sftfpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.statsforvalteren.no/tf

Org.nr. 967 311 014

**Ad 1) Konsekvenser for befolkningen i Finnmark og pasientsikkerhet**

- Luftambulansens kapasitet: Ambulansefly er en knapp, men avgjørende ressurs i vår region, for ivaretagelse av pasienter med akutt skade eller sykdom. Styringsdata for denne ressursen har manglet (jf. Helsetilsynets rapport «Tilsyn med ambulanseflytjenesten 2021») og helsetjenesten i nord arbeider nå for å skaffe slike data. Når foretaket skal ta stilling til endringer i Kirkenes sykehus sin funksjon, må slike styringsdata ligge til grunn for vurderinger om transport av pasienter til andre sykehus lar seg gjennomføre med dagens dimensjonering. Hvis slike data ikke er komplett, eller ikke legges til grunn, vil man risikere å ta beslutninger på manglende kunnskapsgrunnlag. Har luftambulansen tilstrekkelig kapasitet til å iverksette akuttoppdrag og sannsynligvis økt ambulanseflyberedskap for å kompensere for svekket intensivkapasitet og behov for å overføre respiratorpasienter til andre sykehus? Dersom kapasiteten ikke utvides, vil det sannsynligvis svekke beredskapen for øvrige oppdrag.
- Respiratorkapasitet ved Hammerfest sykehus og UNN: Endring av funksjon og kapasitet ved intensivavdelingen Kirkenes sykehus kan ikke planlegges uten å gjøre en konkret vurdering av spesialisthelsetjenestens øvrige tilbud, og økningen i kapasiteten ved de resterende sykehusene må derfor være nøye vurdert. Har Hammerfest sykehus og UNN tilstrekkelig respiratorkapasitet til å dekke opp for en nedbygging ved Kirkenes sykehus? Hvis de ikke har dette, så vil alle pasientene dette gjelder, bli utsatt for strengere prioriteringer enn i dag, og derved få et dårligere tilbud.
- Værmessige utfordringer: Tidvis er det værmessige utfordringer som ikke tillater flytransport, hverken internt i Finnmark eller til Tromsø. Vi forventer å måtte håndtere flere vanskelige vær-situasjoner også i nær framtid, jfr. Fylkes-ROS for Troms og Finnmark 2022-2025. Dette må risikovurderes av Finnmarkssykehuset.
- Konsekvenser for fødende og nyfødmedisin, samt kirurgisk aktivitet og traumebehandling: Dette er pasientgrupper hvor respiratorbehandling kan haste, og Statsforvalteren forventer at foretakets konsekvensanalyse sier noe konkret om disse pasientgruppene. Hvilket tilbud vil disse pasientkategoriene få ved Kirkenes sykehus? Konsekvensene utover den konkrete pasientbehandlingen bør belyses, bl. a ivaretagelsen av reisevei og transport (herunder økonomi), pårørende og families mulighet til å samhandle med pasient og tjeneste, samt påvirkning av øvrige samfunnsfunksjoner.
- Oppbygging av kapasitet og kompetanse: Pandemien avdekket lav respiratorkapasitet i Norge, og dette har man forsøkt å gjøre mer robust med både oppbygging av kompetanse og økt antall respiratorer. Kapasiteter som tas ned kan ta lang tid å bygge opp igjen.

Ad 2) Konsekvenser for beredskapen i Norge og Øst-Finnmark

Kirkenes sykehus sin plassering i nasjonal og internasjonal sammenheng må anerkjennes, og dagens sikkerhetspolitiske situasjon i Europa aktualiserer dette.



Statsforvalteren vil påpeke at det er et paradoks at samtidig som forsvaret styrkes i Finnmark, så vurderer man å bygge ned den sivile beredskapen. Kirkenes ligger på grensen til Russland og mulige scenarier ved grensen kan være flyktningestrøm eller migrasjon over grensa, blant annet på bakgrunn av krigen i Ukraina. Sykehuskapasiteten i Kirkenes er ikke stor i en normal situasjon og en større hendelse vil sannsynligvis bli svært krevende om intensivkapasiteten bygges ned.

Ad 3) Ledelse, utdanningsforløp, stabilisering og rekruttering

Statsforvalteren er bekymret for eventuelle konsekvenser for utdanningsstillinger innenfor flere spesialiteter. En nedskalering av intensivberedskapen kan få konsekvenser for prosedyrer for spesialitetene, deriblant kravet om bred kunnskap innen akutt og intensivmedisin. Begrensede faglige muligheter vil kunne gjøre det mindre attraktivt å søke seg til Kirkenes sykehus for en rekke spesialiteter blant både leger og sykepleiere. Statsforvalteren er kjent med at sykehuset i dag har god rekruttering både til lege- og sykepleierstillinger, og i et marked med store rekrutteringsutfordringer, er det viktig å beholde tiltak som fremmer rekruttering og stabilisering av helsepersonell. Endring til et lavere intensivnivå, vil kunne få konsekvenser for rekruttering og stabilisering av leger og sykepleiere. Dette vil igjen kunne påvirke viktige funksjoner ved sykehuset.

Oppsummering av Statsforvalterens vurdering i høringsaken:

Statsforvalteren vil påpeke at spesialisthelsetjenestens struktur, organisering og tilstedeværelse er avgjørende for befolkningens trygghet og grunnleggende behov. Den siste tidens usikkerhet omkring intensivtilbudet ved Kirkenes sykehus påvirker befolkningens oppfatning av trygghet og ivaretagelse i Øst-Finnmark. Dette er svært uheldig i dagens situasjon. Det påhviler spesialisthelsetjenesten et stort ansvar for å framskaffe et bredt nok kunnskapsgrunnlag for å ta beslutninger omkring denne viktige tjenesten. Befolkningsgrunnlaget kan ikke alene være styrende for hvordan spesialisthelsetjenesten planlegger sin virksomhet. Statsforvalteren vil understreke viktigheten av beredskapsperspektivet, prinsippet om likeverdige tjenester, og vekselvirkningen mellom ulike grunnleggende samfunnsfunksjoner.

Øst-Finnmark har hatt en negativ befolkningsutvikling over tid, og helseberedskap og medisinsk kapasitet påvirker folks trygghetsfølelse og er et moment som kan være utslagsgivende med tanke på hvor man ønsker å bosette seg. Det vil være viktig for mange å ha gode og trygge helsetjenester uten å måtte reise lengre enn man må i dag. Nedbygging av sykehusfunksjoner kan være med på å forsterke en negativ trend og gjøre det mindre attraktivt å bosette seg i Øst-fylket.

Ifølge lov om pasient- og brukerrettigheter § 1-1, er lovens formål å sikre befolkningen lik tilgang på tjenester av god kvalitet. Helsedirektoratets kommentarer til § 1-1 sier: Med lik tilgang til tjenester menes at befolkningen skal sikres helse- og omsorgstjenester blant annet uavhengig av alder, kjønn og bosted. Kvalitetsvurderinger må foretas med utgangspunkt i pasientens og brukerens ståsted.

Statsforvalteren er bekymret for at en nedbygging av intensivberedskap og kapasitet på Kirkenes sykehus kan rukke ved prinsippet om likeverdige tjenester for befolkningen i Øst-Finnmark. Dette er uheldig, særlig med tanke på den rådende sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa hvor god sivil og militær beredskap er spesielt viktig. Helse Nord har et ansvar for forsvarlig beredskap ved Kirkenes sykehus. Dersom dette blir for krevende på grunn av økonomiske forhold, så mener Statsforvalteren av spørsmålet bør løftes opp til ansvarlig politisk myndighet.



Med hilsen

Elisabeth Vik Aspaker (e.f.)
statsforvalter

Anne Grethe Olsen
Fylkeslege

Rune Hermansen
Assisterende fylkeslege

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

HELSE NORD RHF
FINNMARKSSYKEHUSET HF

Postboks 1445
Sykehusveien 35

8038
9601

BODØ
HAMMERFEST